

Kamerdelegatie in Washington D.C. bij Trans-Atlantisch Forum van de NAVO Assemblée

Op 9 en 10 december 2024 namen de Tweede Kamerleden [Jesse Klaver](#) (GroenLinks-PvdA, delegatieleider), [Jan Paternotte](#) (D66), [Isa Kahraman](#) (NSC) en de Eerste Kamerleden [Bart Kroon](#) (BBB) en [Koen Petersen](#) (VVD) deel aan het 24ste *Parliamentary Transatlantic Forum* van de NAVO Parlementaire Assemblée, dat plaatsvond in Washington D.C.. Meer dan honderd parlementsleden uit 25 landen kwamen bijeen om van gedachten te wisselen met Amerikaanse politici en experts over onder meer de Trans-Atlantische relatie, de situatie in het Midden-Oosten, Rusland en de steun aan Oekraïne. En marge van de bijeenkomst had de delegatie een ontmoeting met ambassadeur Tazelaar en haar staf. Petersen bracht aansluitend aan het forum een bezoek aan de marinebasis in Norfolk.

Versterking defensie

Niet alleen de Russische inval in Oekraïne, ook de recente ontwikkelingen in Syrië laten zien dat de huidige geopolitieke situatie ingewikkelder is geworden. En dat er meer onderlinge verbondenheid is tussen de verschillende conflicten. Er is sprake van een transitiefase waarin we wel weten waar we nu staan, maar niet hoe de wereld er morgen uitziet, zei een van de sprekers.

De benodigde opschaling van de defensieproductie, om effectiviteitsverlies te voorkomen, is echter niet alleen een kwestie van geld. Ook van samenwerking, zoals gezamenlijke aankoop en opbouw van capaciteiten. Voor het opschalen van de huidige productie, onder andere om de voorraden van NAVO-lidstaten aan te vullen, heeft de defensie-industrie langetermijnvisies en -toezeggingen nodig. Vervolgens zijn ook betrouwbare toeleveringsketens nodig, om de productie op peil te houden.

Vooruitblik NAVO Top 2025

Vrijwel alle sprekers spraken de verwachting uit dat versterking van de NAVO en een verhoging van de defensie-uitgaven hoog op de agenda zullen staan tijdens de NAVO Top in Den Haag in 2025. Dit als gevolg van de achteruitgang van de veiligheidssituatie in de wereld. De toenemende samenwerking tussen China, Rusland, Iran en Noord-Korea verandert de geopolitieke wereldorde op fundamentele wijze. De samenwerking tussen deze vier landen breidde zich al vóór 2022 uit, maar de Russische invasie van Oekraïne heeft hun economische, militaire en technologische banden aanzienlijk verdiept. Met als doel de bestaande orde te ontwrichten.

Ook de opkomst van de BRICS speelt een rol bij de verschuiving van de machtsbalans. De Verenigde Staten en hun partners moeten zich als gevolg van deze verandering aanpassen aan de nieuwe machtsverhouding, willen ze een rol van betekenis blijven spelen. De verwachting is dat het strategische concept van 2022 tijdens de NAVO Top wordt herbevestigd en dat moet worden gekeken naar nieuwe dreigingen. Niet alleen de zogeheten strategische as China, Rusland, Iran en Noord-Korea vormt een veiligheidsrisico, er is ook sprake van niet-militaire instrumenten die de NAVO-bondgenoten bedreigen. Hybride oorlogsvoering, cyberdreigingen, contra-informatie en strategische competitie nopen tot een gezamenlijke aanpak. Hierbij zal ook versterkte samenwerking met de landen in de Indo-Pacific een belangrijke rol gaan spelen, aldus de experts.

Steun aan Oekraïne en bezoek aan Norfolk

Uiteraard is ook gesproken over de steun aan Oekraïne, die volgens de Amerikaanse partners ook met de herverkiezing van Trump tot president overeind zal blijven. Wel gaven sommige sprekers aan dat bij een oplossing voor Oekraïne niet alleen westerse landen een rol zullen spelen, maar ook China, Turkije en de Golfstaten hierbij betrokken zullen zijn.

De recente val van president Assad in Syrië is volgens experts een gevoelige klap voor het bewind in Iran en voor Rusland, dat veel had geïnvesteerd in het regime van Assad. De ontwikkelingen in Syrië raken het hele Midden-Oosten en de gebeurtenissen daar zijn niet los van elkaar te zien. De verzwakking van Hezbollah door aanvallen van Israël was daarbij ook een belangrijke factor.

Koen Petersen bracht na afloop van het Transatlantisch forum een bezoek aan het *Naval Station Norfolk* in Virginia, de grootste marinebasis ter wereld. Hier bevindt zich het NAVO-hoofdkwartier Joint Force Command Norfolk (JFCNF), waar ook Nederlandse militairen gelegerd zijn.